

Toim. joht. Boris Lindstedt
 Rva Jenny Linko
 Toim. joht. Carl-Gustaf Londén
 Toimituspääll. Sulo Manninen
 Toim. joht. Irene Marttila
 Autonkulj. Juho Mehto
 Verhoilija Antero Nevaja
 Toimits. Martti Nieminen
 Sähköasent. Toivo Nieminen
 Toimitt. Erkki Paavola
 Jaostosiht. Veikko Peuhkuri
 Taloustireht. Johan Pyy
 Arkistonhoit. Helvi Raatikainen
 Rva Sylvi Rydman
 Vanh. oikeusneuv.mies Eero Rönkä

Toimits. Eero Salmi
 Ekon. Terttu Salminen
 Ohjelmatoimitt. Karli Salovaara
 Rva Aune Sihvo
 Kunnallisneuvosm. Yrjö Similä
 Liikem. Aarne Taiminen
 Toimits. Lauri Taskinen
 Toim. joht. Kaarlo Urho
 Kirvesm. Aaro Uusitalo
 Kansak. opett. Leila Vaheri
 Ylilääk. Paavo Vara
 Sos. joht. Tapani Virkkunen
 Kirvesm. Jaakko Virtanen
 Toim. joht. Jorma Vuortama

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajaksi valittiin vt Aho, ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi vt Leivo-Larsson sekä toiseksi varapuheenjohtajaksi vt Modeen (11. 1. 2 §).

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan Ahon tultua valituksi kaupunginjohtajaksi kaupunginvaltuusto valitsi uudeksi puheenjohtajaksi kertomusvuoden lopussa päättyväksi toimikaudeksi vt Järnefeltin (10. 10. 770 §).

Kaupunginvaltuusto kokoontui 21 kertaa. Sen pöytäkirjojen pykäläluku oli 1 088.

Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Yleistä kunnallishallintoa koskevat asiat

K a u p u n g i n v a l t u u s t o

Lopullisesti käsittelemättömät aloitteet. Kaupunginhallitus antoi kaupunginvaltuuston työjärjestyksen mukaisesti helmikuun aikana kaupunginvaltuustolle luettelon niistä valtuutettujen tekemistä aloitteista, joita v:n 1955 loppuun mennessä ei ollut lopullisesti käsitelty. Tällaisia aloitteita oli yhteensä 35. Luettelo sisälsi selostuksen niistä toimenpiteistä, joihin aloitteiden johdosta oli ryhdytty. Asia merkittiin tiedoksi (22. 2. 166 §).

Valtuutettujen varajäsenten valitseminen lautakuntiin. Vt Hopeavuori ym. olivat v. 1955 (ks. s. 4) tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että kun kaupunginvaltuutettu oli pyytänyt määrääjäksi vapautusta valtuutetun tehtävästään, ja hänen tilalleen oli tullut varamies, tämä tulisi valtuutetun sijaiseksi myös ao. lautakuntiin. Vielä aloitteentekijät olivat ehdottaneet, että lautakuntiin yleensä valittaisiin varajäsenet. Kaupunginhallitus oli asian johdosta ilmoittanut, ettei ehdotusta kunnallislain mukaan voitu toteuttaa ilman, että ao. valtuutettu erikseen pyytäisi vapautusta myös lautakunnan jäsenyydestä. Kunnallislain 49 §:n mukaan kunnallisvaltuusto valitsee lautakuntaan jäsenen määrättyksi toimikaudeksi tai tiettyä tehtävää varten, joten valtuusto ei voi häntä kesken toimikauden erottaa, ilman että hän anoo eroa sellaisen syyn perusteella, jonka valtuusto hyväksyy. Kunnallislain 38 §:n mukaan toimii varajäsen valtuutettuna säädetyn toimikauden loppuun, tai milloin hänet on kutsuttu estyneen valtuutetun sijaan, niin kauan kun este kestää. Kunnallislain 21 §:n mukaan sen sijaan pysyy kunnallisessa luottamustoimessa oleva toimessaan sen määrääjän, joksi hänet on valittu, ellei toisin ole säädetty. Em. pykälistä ilmenee siis, että ainoastaan valtuutetun varajäsen voidaan kutsua varsinaisen jäsenen sijaan esteen kestämisajaksi, kuitenkin vähintään kuukaudeksi, kun sen sijaan, jos lautakunnan jäsenen sijaan valitaan uusi jäsen, tämä toimii toimikauden loppuun saakka. Aloitteentekijäin ehdottama tulos olisi siis saavutettavissa vain siten, että valtuutettu anoessaan vapautusta valtuutetun tehtävästään, anois vapautusta myös muista luottamustehtävistään. Esteen lakattua voisi muuhun kuin valtuutetun luottamustoimeen valittu sijainen puolestaan anoa vapautusta ko. tehtävistä, jolloin toimeen voitaisiin taas valita sitä alkuaan hoitanut valtuutettu. Lautakuntien varajäsenten valitsemista koskeva asia oli kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan ollut sen komitean harkittavana, jonka kaupunginhallitus v. 1946 (ks. s. 149) oli asettanut harkitsemaan lautakuntien

jäsenmäärän, puheenjohtajien vaalitavan sekä ohje- ja johtosääntöjen eräiden määräysten yhtenäistämistä. Mietinnössään oli komitea todennut, että varajäsenjärjestelmästä olisi yleensä luovuttava, koska varajäsenet, jotka kutsuttaisiin lautakunnan kokouksiin vain varsinaisen jäsenen ollessa estynyt, eivät voisi olla perehtyneitä lautakunnan käsiteltävänä oleviin kysymyksiin. Kunnallislain 86 §:n mukaan ei kaupunginhallitukseen ollut mahdollista valita varajäseniä. Jäsenten poissaoloista lautakuntien kokouksista v:n 1955 aikana saatujen tietojen perusteella ei kaupunginhallituksen mielestä ollut syytä siirtää varajäsenjärjestelmään. Koska lainsäätäjä on katsonut, ettei kaupunginhallituksessa tarvita varajäseniä, ei ollut asianmukaista valita sellaisia myöskään lautakuntiin, joten kaupunginhallituksen mielestä ei ollut aihetta muuttaa voimassa olevaa käytäntöä. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. riittäväksi selvitykseksi (7. 11. 907 §, ks. v:n 1948 kunn. as. kok. s. 196, 200, 201, 206).

Kaupunginhallitus ja välittömästi sen alaiset virastot

Kaupunginhallitus, kaupunginkanslia ja asiamiestoimisto. Kaupunginhallituksen jäseniksi kertomusvuodeksi valittiin vtt Bruun, Harkia, Järvinen, Lehto, Loppi, Meltti, Saastamoinen, Tuurna ja Östenson (11. 1. 4 §).

Kaupunginvaltuuston myönnettyä ylipormest. Eero Rydmanille eron kaupunginjohtajan virasta valittiin kaupunginjohtajaksi päätoimitt. Lauri Aho (25. 4. 407 §, 13. 6. 612 §).

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää apul.kaup.joht. Ruben Granqvistille hänen pyytämänsä eron 1. 4. lukien ja valita hänen tilalleen apulaiskaupunginjohtajaksi dipl.ins. Hjalmar Krogiuksen (11. 1. 16 §, 21. 3. 282 §).

Kaupungin toiminnan laajentuessa oli käynyt välttämättömäksi varata talousarvion valmistelulle entistä pitempi aika. Talousarvioehdotukset oli määrätty toimitettavaksi kaupunginhallitukselle 1. 6. mennessä entisen 15. 8. asemesta. Tämän aikamäärän muuttumisen vuoksi oli kaupunginkanslia joutunut luovuttamaan rahatoimenjohtajan käytettäväksi henkilökuntaa 2 ½ kk entistä aikaisemmin, jonka vuoksi kaupunginkanslian muut työt olivat hidastuneet. Talousarvion valmistelun tehostamiseksi päätettiin kaupunginkansliaan perustaa 1. 1. 1957 lukien 19. palkkaluokkaan kuuluva kirjanpitäjän virka, jonka tehtävänä olisi mm. pitää jatkuvaa kirjanpitoa viranhaltijain palkoista, ylitysanomuksista ja niiden ratkaisusta sekä hoitaa valtionapujen hakemista ja perimistä koskeva tarkkailukirjanpito (19. 12. 1 056 §). Samasta ajankohdasta lukien päätettiin kaupunginkansliaan vielä perustaa kaksi 12. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa (16. 5. 447 §).

Järjestelytoimistoon päätettiin 1. 1. 1957 lukien palkata 29. palkkaluokkaan kuuluva työntutkimusinsinööri, jonka virka sittemmin päätettiin siirtää 30. palkkaluokkaan (16. 5. 449 §, 19. 12. 1 057 §).

Vielä päätettiin järjestelytoimistoon perustaa 1. 7. lukien 27. palkkaluokkaan kuuluva toimistotyöntutkijan virka ja lakkauttaa samasta ajankohdasta lukien 22. palkkaluokkaan kuuluva työntutkijan virka (16. 5. 450 §).

Hankintatoimisto. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1955 hyväksymänsä hankintatoimiston johtosäännön 3, 4, 7 ja 9 §:t sekä perustaa toimistoon 1. 1. 1957 lukien 24. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan apulaishankinta-asiamiehen viran (16. 5. 448 §, kunn. as. kok. n:o 92).

Koska osa v. 1955 tehdyistä erilaisista hankinnoista oli jäänyt aikanaan saapumatta samaten kuin osa laskuistakin, kaupunginvaltuusto päätti siirtää erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista määrärahoista Kaluston hankinta 2 338 662 mk kertomusvuonna käytettäväksi. Samaten päätettiin matkailija-, opas- ja asemakaavakarttojen uusia painoksia varten merkitystä määrarahasta siirtää 1 071 650 mk käytettäväksi kertomusvuonna mainittuun tarkoitukseen (8. 2. 130 §).

Rahatoimiston osastojaan uusimiseksi ja esimiesasemassa olevien henkilöiden vastuuja tehtäväpiirien selventämiseksi kaupunginvaltuusto päätti uusia rahatoimiston johtosäännön (24. 10. 861 §, ks. kunn. as. kok. n:o 126).

Tilastotoimistoon päätettiin perustaa 14. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka 1. 1. 1957 lukien (29. 8. 660 §).

Puutavara- ja polttoainetoimisto. Kaupunginvaltuusto päätti, että tuloa tuottavien

pääomamenojen pääluokan luvun Puutavara- ja polttoainetoimisto määrärahoja Varastosuojan rakentaminen saatiin käyttää Heinolan sahan asuinrakennuksen ja varastosuojan rakentamiseen (29. 8. 697 §).

Revisiolaitos

Tilisäännön muuttamista koskeva lääninhallituksen päätös merkittiin tiedoksi (16. 5. 430 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 5 ja v:n 1955 kert. I osan s. 8).

Revisioviraston johtosäännön uusiminen ja revisorin viran järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa revisori Osmo Lehtosuo 31. palkkaluokkaan kuuluvan revisorin viran 34. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluvaksi apulaiskaupunginrevisorin viraksi 1. 1. 1957 lukien. Edelleen kaupunginvaltuusto päätti muuttaa revisiotoimiston johtosäännön revisioviraston johtosäännöksi sekä muuttaa johtosäännön 1, 4—7 §:issä sekä Helsingin kaupungin talouden tarkastussäännön 2 ja 16 §:ssä esiintyvän sanan revisiotoimisto sanaksi revisiovirasto. Vielä kaupunginvaltuusto päätti muuttaa revisioviraston johtosäännön 2 ja 3 sekä 8—15 §:t sekä muuttaa revisioviraston revisioapulaisen virkojen nimikkeen laskentatarkkaajaksi ja oikeuttaa ne viranhaltijat, jotka eivät täyttäneet uudessa johtosäännössä määrättyjä pätevyysvaatimuksia, pysymään entistä virkaansa vastaavassa virassa, jossa olivat johtosäännön voimaan tullessa (10. 10. 792 §, ks. kunn. as. kok. n:o 122).

Viranhaltijat. Kaupunginvaltuusto päätti perustaa revisiovirastoon 1. 1. 1957 lukien kaksi 27. palkkaluokkaan kuuluvaa apulaisrevisorin virkaa ja kolme 15. palkkaluokkaan kuuluvaa revisioapulaisen virkaa (29. 8. 659 §).

Apulaisrevisorin virkoihin valittiin tavanmukaisin ehdoin Hemmo Arjanne ja Meri Nieminen (19. 12. 1 055 §).

Tilintarkastajien kertomuksen käsittelyn aika. Kaupunginvaltuusto päätti pyytää sisäasiainministeriöltä, että v:n 1955 hallinnosta annettu kertomus sekä ko. vuoden tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen saataisiin käsitellä viimeistään kertomusvuoden lokakuun aikana pidettävässä kaupunginvaltuuston kokouksessa (25. 4. 408 §). Sisäasiainministeriö oli 8. 5. suostunut mainittuun esitykseen (30. 5. 486 §).

V:n 1955 tilien ja hallinnon tarkastus. Kaupungin talouden tarkastussäännön edellyttämällä tavalla tilintarkastajat valitsivat puheenjohtajakseen fil. maist. Matti Kalevan, varapuheenjohtajakseen kamreeri Uuno Ahon ja sihteerikseen varat. Veikko Kanervan. Aikaisempaa menettelyä noudattaen jakautuivat tilintarkastajat viiteen jaostoon, joista jokainen sai tehtäväkseen perehtyä määrättyihin hallinnonhaaroihin ja laitoksiin. Työnsä loppuun suoritettuaan jättivät vuositilintarkastajat kaupunginvaltuustolle 30. 5. päivätyn tilintarkastuskertomuksen (khn mtö n:o 12). Siinä tilintarkastajat ilmoittivat, että kaupungille kuuluvien velkakirjojen, obligaatioiden, osakkeiden ja talletustodistusten, lahjoitusrahastojen arvopapereiden sekä yksityisten kaupungin haltuun tallettamien varojen sekä kiinteistöviraston hallussa olevien velkakirjojen ja vuokrasopimusten tarkastuksissa ei ilmennyt muistutuksen aihetta. Edelleen todettiin, että kaupungin menot olivat v:n 1955 aikana lisääntyneet 1 815 mmk eli 8.4 %. Lisäys oli etupäässä tapahtunut varsinaisten menojen kohdalla, kun pääomamenot sen sijaan olivat lisääntyneet vain 101 mmk. Menojen lisääntyminen eri hallinnonhaaroissa oli etupäässä johtunut niiden toiminnan laajenemisesta, uusien virkojen perustamisesta sekä palkkojen noususta. Liikennelaitoksen tappio oli kasvanut 96 mmk. Korot ja lainakustannukset olivat vähentyneet v:een 1954 verrattuna 373 mmk:sta 353 mmk:aan. Tilinpäätös osoitti menojen kasvusta huolimatta 1 102.3 mmk:n ylijäämää, mikä johtui varsinkin verotulojen kasvusta. V:n 1955 ylijäämään oli myös vaikuttanut se, että sähkölaitoksen myöhästyneen laskutuksen johdosta oli v:lta 1954 siirtynyt v:een 1955 yli 200 mmk. Koska uusia lainoja oli saatu vähemmän kuin mitä entisiä lainoja oli lyhennetty, olivat kaupungin pitkäaikaiset lainat vähentyneet. Kaupungin omistamien autojen tarkoituksenmukaisen käytön valvontaa koskevat toimenpiteet olivat edistyneet hitaasti. Edelleen olivat tilintarkastajat todenneet, että useat komiteat olivat työskennelleet perin hitaasti, koska komiteain jäseniksi oli valittu henkilöitä, joilla tehtäviensä paljouden vuoksi ei ollut aikaa osallistua komiteain työhön. Komiteat olisi velvoitettava määrääjässä antamaan toimintaansa koskevat selostukset ja mietinnöt. Tilintarkastajien mielestä ei sellaisten yhteisöjen, joissa kaupunki on osallisena, vuosi- ja tilintarkastuskertomusten toimittamista revisiovirastolle ollut

vielä järjestetty tyydyttävällä tavalla. Kaupungin työmailla olisi omaisuuden hoitoa ja järjestystä yleensä tehostettava, jotta niillä tapahtuvat omaisuuden anastamiset saataisiin loppumaan. Myöskin tulenarkojen nestemäisten polttoaineiden varastointi työmailla oli antanut aihetta huomautuksiin. Kiinteistöasioiden hoidossa esiintyviin epäkohtiin ja puutteellisuuksiin olisi kiinnitettävä huomiota ja pyrittävä poistamaan ne. Ryttylän koulukotia voitaisiin niin rakennustensa kuin maatilansakin puolesta käyttää tehokkaammin johonkin toiseen tarkoitukseen ja jatkaa koulukodin toimintaa pienemmissä ja tarkoitusta paremmin vastaavissa puitteissa. Liikennelaitoksessa olisi viimeistään v:n 1956 aikana järjestettävä järjestelmällinen kustannuslaskenta. Tarpeettomien kustannusten välttämiseksi olisi linjojen suunnitteluissa ja muutoksissa paikallaan suurempi pitkäjännitteisyys. Jotta puutavara- ja polttoainetoimiston tappiollisen toiminnan aiheuttamat syyt saataisiin selvitetyn, olisi mainittu selvittely tilintarkastajien käsityksen mukaan annettava pätevän ammattimiehen tehtäväksi. Niinikään olivat tilintarkastajat todenneet, että kaupunginhallituksen v. 1949 asettama asuntotuotantokomitea ei ollut v:lta 1954—1955 antanut toimintakertomustaan. Talousarvion bruttoperiaatteen mukaisesti ja selvennämisen saamiseksi asuntorakennustoiminnan aiheuttamien kustannusten ja kautumisesta olisi yleiskustannukset merkittävä erikseen talousarvioon ja tilinpäätökseen ja niiden veloittaminen eri yhtiöiltä merkittävä tuloksi. Edelleen saatettiin asuntotuotantokomitean voimassa olevan järjestelmän mukaan maksaa samalle henkilölle komitean yleiskustannuksiin sisältyvä palkka sekä komitean ja sen jaostojen kokouspalkkioiden lisäksi perustettujen yhtiöiden puolesta hallituksen jäsenen ja työmaajaoston kokouspalkkioita sekä lisäksi vielä korvauksia ylityönä suoritetuista erikoistöistä. Koska asuntotuotantokomitean kautta on v:na 1949—1955 käytetty kaupungin varoja yht. 4.2 mrd mk ja koska lähivuosina todennäköisesti edelleenkin käytettäisiin huomattavia summia, olisi järjestelmää tilintarkastajien käsityksen mukaan kiireellisesti muutettava, siten että varojen käyttö olisi entistä paremmin selvitettävissä ja valvottavissa. Asia koski myöskin asutustoimiston hoitamaa rakennustoimintaa.

¶ Kaupunginhallitus oli pyytänyt ao. lautakunnilta ja laitoksilta selvitykset tilintarkastajien ja revisioviraston huomautusten johdosta sekä katsoi ko. selvitykset riittäviksi. Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ja tilintarkastajien ehdotuksen mukaisesti 1) että ao. kaupungin hallintoelimet velvoitetaan ottamaan huomioon tilintarkastajien edellä tekemät huomautukset ja ehdotukset; 2) että revisiotoimiston v:n 1955 kertomuksessa esitetyt huomautukset otetaan varteen kertomusvuoden aikana; sekä 3) että kaupungin v:n 1955 tilinpäätös vahvistetaan ja että vastuuvapaus myönnetään kaupunginhallitukselle ja muille tilivelvollisille. Edelleen päätettiin ottaa huomioon kaupunginhallituksen lausunnossa esiintuodut selvitykset ja näkökohdat (24. 10. 847 §, 7. 11. 904 §, khn mtö n:o 12, 14).

Vuositolintarkastajat. Kaupungin v:n 1956 hallinnon ja tilien tarkastajiksi valittiin järjestösiht. Toivo Aaltonen, kamr. Uuno Aho, fil. maist. Arthur Edberg, toimits. Paavo Haapalahti, fil. maist. Matti Kaleva, hovioik. ausk. Veikko Kanerva, ylitarkast. Pentti Lahtela, sosion. Bertel Nybergh, toimits. Yrjö Salonen, prof. Henrik Schybergson, varat. Tarmo Sivula ja kauppat. maist. Tyko Vanhala sekä tilintarkastajien varamiehiksi kauppat. maist. Stig Colliander, tilintark. Hilja Gertsch, toiminnanjoht. Toivo Huttunen, taloudenhoit. Juhana Hämäläinen, joht. Yrjö Ihari, verhoilija Erkki Kuusisto, ylipostimies Vilho Laitiainen, toimits. Yrjö Mellin, kirjanp. Maria Sinisalo, joht. Kalle Sukki, ekonomit Anna-Liisa Suomio ja Carl Weckman (11. 1. 5 §).

Kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1955 merkittiin tiedoksi (24. 10. 849 §, 7. 11. 906 §, khn mtö n:o 16).

Kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1955 merkittiin tiedoksi (24. 10. 848 §, 7. 11. 905 §, khn mtö n:o 15).

Verotusviranomaiset

Veroviraston johtosäännön ja veroviraston tilinpidon tarkastajien toimintaohjeiden hyväksyminen sekä eräiden virkojen järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti

- 1) muuttaa verotusvalmisteluviraston nimen verovirastoksi,
- 2) hyväksyä kaupunginhallituksen ehdotuksen veroviraston johtosäännöksi,

3) muuttaa verotusvalmisteluviraston johtajan viran verojohtajan viraksi, viraston apulaisjohtajan viran apulaisverojohtajan viraksi, I sihteerin viran sihteerin viraksi, apulaissihteerin viran osastosihteerin viraksi, 16 osastonhoitajan virkaa toimistonhoitajan viroiksi, 9 apulaisosastonhoitajan virkaa apulaistoimistonhoitajan viroiksi, tiliosaston hoitajan viran kirjanpitäjän viraksi, konekirjoitusosaston hoitajan viran konekirjoitus-toimiston toimistonhoitajan viraksi ja konekirjoitusosaston apulaishoitajan viran konekirjoitustoimiston apulaistoimistonhoitajan viraksi, näiden kaikkien virkojen palkkaluokkien jäädessä muuttumatta,

4) lakkauttaa verotusvalmisteluviraston II sihteerin viran 1. 3. lukien,

5) oikeuttaa ne viranhaltijat, jotka eivät täytä uudessa johtosäännössä määrättyjä pätevyysvaatimuksia, pysymään sitä entistä virkaansa vastaavassa uudessa virassa, jossa he olivat johtosäännön voimaan tullessa,

6) antaa veroviraston tehtäväksi, sitten kun viraston uusi johtosääntö on asianmukaisessa järjestyksessä hyväksytty, esityksen tekemisen kaupunginhallitukselle johtosäännön edellyttämistä tilapäisten virkojen virkanimikkeiden muuttamisesta sekä muista näitä virkoja koskevista tarpeellisista muutoksista,

7) vahvistaa kaupunginhallituksen ehdotuksen veroviraston tilinpidon tarkastajien toimintaohjeiksi ja

8) kehottaa kaupunginhallitusta uusia tilapäisiä virkoja verovirastoon perustettaessa ottamaan huomioon, etteivät kaupungin palkkausmenot saaneet nousta suuremmiksi kuin mikä vastaa kaupungin osuutta veroviraston ylläpitokustannuksista valtion ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti.

Vielä kaupunginvaltuusto kehotti kaupunginhallitusta hankkimaan veroviraston johtosäännölle sekä veroviraston tilinpidon tarkastajien toimintaohjeille valtiovarainministeriön hyväksymisen (22. 2. 182 §, 7. 3. 245 §, 21. 11. 960 §, khn mtö n:o 6 ja 20, ks. kunn. as. kok. n:o 148, 149).

Merkittiin tiedoksi, että valtiovarainministeriö oli 5. 12. vahvistanut em. johtosäännön ja toimintaohjeet (19. 12. 1 044 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin virkasääntö, työjärjestely-, palkka-, eläke- yms. kysymykset

Kertakaikkisen korvauksen suorittaminen eräille viranhaltijoille. Kaupunginvaltuusto oli v. 1955 (ks. s. 10) päättänyt myöntää 25 000 mk:n suuruisen kertakaikkisen korvauksen niille viranhaltijoille, jotka olivat tulleet kaupungin palvelukseen viimeistään 1. 7. 1955 ja jotka jatkuvasti olivat kaupungin palveluksessa 15. 12. 1955. Myöhemmin oli kuitenkin ilmennyt, että valtion palveluksesta oli kaupungille siirtynyt viranhaltijoita joitakin päiviä 1. 7. jälkeen, jolloin he eivät olleet oikeutettuja mainittuun takautuvaan korvaukseen. Koska useat näistä viranhaltijoista olivat olleet pitempiä aikoja joko valtion tai kuntien palveluksessa eivätkä saaneet valtiolta eikä kaupungilta ko. korvausta, olivat vt Saastamoinen ym. ehdottaneet tekemässään aloitteessa kaupunginvaltuuston em. päätöksen tarkistamista ja muuttamista, siten että korvaus suoritettaisiin valtion tai kuntien palveluksesta 1. 8. 1955 mennessä kaupungin palvelukseen siirtyneille. Palkkalautakunta oli antamassaan lausunnossa huomauttanut, että ehdotettu muutos merkitsisi sitä, että kaupunki asettaisi mainitut palvelukseen tulleet parempaan asemaan kuin mihin joutuivat ne kaupungin viranhaltijat, jotka ennen 15. 12. 1955 olivat siirtyneet valtion tai toisen kunnan palvelukseen, koska heillä ei valtion omaksuman kannan mukaan ollut oikeutta kertakaikkiseen korvaukseen. Lautakunnan mielipiteen mukaan ei aloitteen tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto katsoi palkkalautakunnan lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteeseen (25. 1. 91 §, 21. 3. 308 §, 16. 5. 471 §).

Yleislakon jälkeen viranhaltijoille suoritettavat palkankorotukset. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt kaupunginhallituksen päätöksen, joka koski työntekijöihin sovellettavaa sopimusta totesi valtuusto lisäksi, että viranhaltijain palkkojen korotus oli järjestettävä ao. järjestöjen kanssa käytävien neuvottelujen jälkeen (21. 3. 311 §). Kaupunginhallituksen kehotuksesta oli eri viranhaltijajärjestöt kutsuttu 5. 6. kiireellisiin neuvotteluihin, joiden pohjaksi päätettiin ottaa valtion 4. 6. hyväksymä palkkajärjestely. Tämän mukaan korotettaisiin virkamiesten peruspalkat ja sopimuspalkat 1. 4. lukien 2 400 mk kuukaudelta kussakin palkkaluokassa. Korotukseen sisältyi 15 %:n indeksi-

korotus. Näin korotetut palkat olisivat voimassa 30. 6. saakka, jonka jälkeen peruspalkat, ikälisät ja sopimuspalkat korotettaisiin 3 %₀, minkä ohessa peruspalkkoihin ja sopimuspalkkoihin oli em. tavoin liitetty kuukausipalkkoihin tuleva 2 400 mk:n korotus. Kaupungin edustajat päättivät esittää asian palkkalautakunnalle ko. neuvotteluissa esitetyssä muodossa noudattaen valtion linjaa. Palkkalautakunnan esityksen perusteella kaupunginvaltuusto päätti, 1) että kaupungin viranhaltijoille maksetaan 1. 4.—30. 6. väliseltä ajalta 2 400 mk:n korotus kuukaudesta, 2) että virkasäännön 21 §:n 1 momentti muutetaan 1. 7. lukien (ks. kunn. as. kok. n:o 96), 3) että ao. lauta- ja johtokuntaa kehoitetaan järjestämään työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkat samasta ajankohdasta vastaavien viranhaltijoiden palkkojen tasolle, 4) että henkilökohtaista palkkaa samoin kuin sopimuspalkkaa saaville viranhaltijoille suoritetaan erillinen 2 400 mk:n korotus kuukaudesta 1. 4. alkaen, 5) että viranhaltijajärjestöille varataan vielä myöhemmässä vaiheessa mahdollisuus neuvotteluihin asiassa nyt tehdystä ratkaisusta huolimatta sekä 6) että kaupunginvaltuuston v. 1950 (ks. s. 8) tekemän päätöksen 4. ponnien sisältämä määräys todetaan lakanneeksi 31. 12. 1955, mutta että valtion omaksuman käytännön mukaisesti kaupungin viranhaltijoille edelleenkin suoritetaan entinen indeksikorotus, kunnes asiasta toisin päätetään.

Kaupunginvaltuuston päätös, sikäli kuin se koski maistraatin ja raastuvanoikeuden pormestarien ja neuvosmiesten sekä maistraatinsihteerin, kaupunginviskaalien, kaupunginvoutien ja rikostuomioiden toimeenpanijan virkojen palkkauksen järjestelyä, oli alistettava oikeusministeriön hyväksyttäväksi (13. 6. 608 §, ks. v:n 1955 kert. s. 25). Ministeriö oli 11. 7. ja 19. 10. vahvistanut muuttamattomana em. päätöksen (29. 8. 630 §, 21. 11. 931 §).

Työntekijäin palkkojen korottamista koskeva aloite. Vt Vanhanen ym. olivat tehneet otsikossa mainittua asiaa koskevan aloitteen, jossa olivat mm. maininneet, että viime aikoina tapahtuneet hintojen korotukset olivat antaneet palkkatyöläisille aiheen erillisen palkan korotusvaatimuksen esittämiseen. Jotta työt häiriytymättä voisivat jatkua, olivat aloitteentekijät esittäneet, että kaupunki suorittaisi työntekijöilleen 12 mk:n erillisen tuntipalkan korotuksen. Palkkalautakunnan ilmoituksen mukaan oli Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta irtisanonut kaupungin ja Keskustoimikunnan välisen työehtosopimuksen 31. 12. 1955 päättyväksi 29. 2. 1956, jonka jälkeen lautakunta oli määrännyt neuvottelijat kaupungin puolesta. Neuvottelut katkesivat kuitenkin 1. 3., koska Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto oli julistanut yleislakon. Yleislakon lopettamista koskevien neuvottelujen yhteydessä tehtiin kaupungin ja keskusjärjestön kanssa sopimus, jonka mukaan kaupungin palveluksessa oleviin nähden noudatettaisiin Suomen Työntantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä 18. 3. tehtyä sopimusta. Samaten oli ko. keskusjärjestöjen suositusta sovellettava sellaisenaan kaupunkiin työsopimussuhteessa oleviin työntekijöihin. 18. 3. tehdyn em. sopimuksen 1 kohdassa mainittu markkamääräinen korotus oli siis maksettava kaikille kaupunkiin työsopimussuhteessa oleville tuntipalkkaisille työntekijöille siitä riippumatta, miten heidän palkkansa oli muodostunut. Lautakunta oli antanut ko. 12 mk:n korotuksesta ohjeet eri virastoille ja laitoksille, joten kaupungin työntekijät olivat jo saaneet aloitteessa ehdotetun korotuksen. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnon riittäväksi selvitykseksi (22. 2. 206 §, 16. 5. 472 §).

Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin palkkojen korottamista koskeva aloite. Vt Vanhanen ym. olivat v. 1955 tehneet aloitteen, joka koski työsopimussuhteessa olevien työntekijäin palkkojen korottamista sen perusteella, että myöskin viranhaltijain palkkoja oli korotettu. Samalla aloitteentekijät olivat esittäneet, että ko. palkkoja korotettaisiin taannehtivasti ja että korotuksista olisi neuvoteltava työntekijäin järjestöjen kanssa. Palkkalautakunta oli asian johdosta huomauttanut, että viranhaltijain palkat olivat julkisoikeudellisina palkkoina kaupunginvaltuuston periaatteessa yksipuolisesti määrättävissä, kun sen sijaan työsopimussuhteessa olevien työntekijäin palkat määräytyivät työsopimusten tahi, mikäli sellainen oli olemassa, työehtosopimuksen mukaan. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli 30. 12. 1955 irtisanonut palkkahinnoittelun päättymään 29. 2. 1956, jonka jälkeen lautakunta oli ryhtynyt sopimuksen uusimisesta aiheutuviin toimenpiteisiin. Palkkalautakunnan on johtosääntönsä mukaisesti mm. vahvistettava kaupungin työntekijäin palkkahinnoittelu, mutta päätös on saatettava kaupunginhallituksen ratkaistavaksi, jos kolme lautakunnan jäsentä sitä vaatii ennen pöytäkirjan

tarkistamista. Edelleen on lautakunnan tehtävänä hoitaa kaupunginvaltuuston hyväksymästä työehtosopimuksesta ja sen valmistelusta aiheutuvat tehtävät. Kun kaupunginvaltuusto siis on siirtänyt ko. asian toimivallan palkkalautakunnalle, joka on ryhtynyt palkkahinnoittelun irtisanomisesta aiheutuviin toimenpiteisiin, katsoi kaupunginvaltuusto lautakunnan lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (8. 2. 106 §).

Virastopäälliköiden ja laitosten johtajien työehtosopimusten tulkintaa sekä sähkövirran jakelun turvaamista yleislakon aikana koskevassa välikysymyksessään vt Hakulinen ym. olivat mm. esittäneet, että sen jälkeen kun SAK 1. 3. oli julistanut yleislakon, oli ko. järjestön taholta ilmoitettu, että lakon ulkopuolelle jätettäisiin kaupungin kunnallishallinto ja eräät yleishyödylliset laitokset, joiden toiminnasta määrättäisiin erikseen. Vaikka kaupungin työt siinä vaiheessa olivat osittain lakon alaisia, olivat useat virastopäälliköt ja laitosten johtajat lähettäneet alaistensa laitosten palveluksessa oleville kirjelmiä, joissa ilmoitettiin, voimassa olevaan työehtosopimukseen vedoten, että lakon takia työstä pois jääneiden työsuhde katsottaisiin päättyneeksi, elleivät ao. viipymättä saapuisi työhön. Koska asian tulkitseminen kuului palkkalautakunnalle, olivat mainitut johtavassa asemassa olevat henkilöt ylittäneet toimivaltaansa. Kaupunginhallituksen enemmistö oli myös kieltäytyessään noudattamasta keskuslakkotoimikunnan esitystä sähkönjakelun katkaisemisesta erältä lakon piiriin kuuluvien öljy-yhtiöiden varastoilta ja jakeluasemilta aiheuttanut sähkölaitoksen töiden julistamisen lakon alaisiksi ja siten vaaranuttanut jatkuvan sähkön saannin. Lisäksi oli kaupunginhallituksen em. toimenpide aiheuttanut sen, että Helsingin satamaliikenne oli julistettu saartoon lakon päättymisen jälkeen, josta oli aiheutunut tuntuvia taloudellisia menetyksiä. Vielä välikysymyksen tekijät olivat tiedustelleet mihin toimenpiteisiin aiottiin ryhtyä virastopäälliköiden ja laitosten johtajien omavaltaisuuden oikaisemiseksi sekä sähkövirran jakelun vastaiseksi turvaamiseksi.

Välikysymyksen johdosta oli hankittu rakennusviraston, kiinteistöviraston, kaasun-, sähkö- ja satamalaitoksen sekä kaupunginlakimiehen lausunnot, joissa mainittiin mm., että mainitut virastot ja laitokset olivat työehtosopimuksen 18 §:n (ks. v:n 1955 kunn. as. kok. n:o 108) säännöksiä noudattaen ilmoittaneet SAK:lle, että niiden alaiset työntekijät olivat eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta ryhtyneet lakkoon, ja koska työehtosopimus siten oli tullut rikotuksi, pyytäneet keskusjärjestöä kiireellisesti palauttamaan normaalin olotilan. Työntekijöille oli myös ilmoitettu kiertokirjeellä lakon olevan työehtosopimuksen vastaisen ja oli heitä kehotettu viipymättä palaamaan työhön. Kiertokirjeet eivät olleet sisältäneet irtisanomista, sillä niissä oli ainoastaan todettu työsuhteen keskeytymisen mahdollisuus sosiaalisiin etuihin vaikuttavine seuraamuksineen. Sähkölaitos oli antamassaan lausunnossa ilmoittanut mm., että yleislakon alkaessa oli n. 400 laitoksen työntekijää jäänyt saapumatta työhön, ilman että siitä oli tehty työriitojen sovittelusta annetun lain 5 ja 7 §:n mukaista vähintään kahta viikkoa aikaisemmin tehtävää ilmoitusta. Koska työstä pois jäämiset olivat sekä työehtosopimuksen että lain vastaisia, oli laitos kehottanut työstä pois jääneitä työntekijöitään palaamaan viipymättä töihin. Asiasta oli myös ilmoitettu ao. työntekijäin ammattiyhdistykselle em. pykälän mukaisesti. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 4 §:n (v:n 1951 kunn. as. kok. s. 153) mukaan on työsuhteen keskeytykseksi katsottava ilman lupaa tapahtunut kolmea päivää pitempi poissaolo. Mitään työsuhteen katkaisemista, purkamista tai irtisanomista ei ollut tapahtunut.

Sähkönjakelun katkaisemista määrättyiltä kuluttajilta koskevalta osalta sähkölaitos esitti käsityksensä, että koska kunnallinen sähkölaitos oli julkinen laitos, eikä yksityinen liikeyritys, oli kaikilla samassa asemassa olevilla sama oikeus sen käyttöön, eikä kunnallisella sähkölaitoksella katsottu olevan oikeutta kieltäytyä antamasta virtaa jollekin asukkaalle samoilla ehdoilla kuin sitä toisillekin samassa asemassa oleville asukkailla jaettiin. Sähkölaitoksen ilmoituksen mukaan oli virranjakelu vaadittu katkaistavaksi myös Malmin ja Seutulan lentokentiltä, vaikka Malmin lentokenttä ainakin osittain oli puolustuslaitoksen käytössä ja Seutulan kenttä ei kuulunut sähkölaitoksen virranjakelupiiriin. Kaupunginlakimies esitti lausunnossaan mm., että sähkövirran toimittamisen katkaiseminen SAK:n vaatimuksen mukaisesti olisi ollut kunnallislain 4 §:n (ks. v:n 1948 kunn. as. kok. s. 193) vastainen sekä ristiriidassa sähkölaitoksen virranjakeluuehtojen kanssa. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut palkkalautakunnan 13. 3. käsitelleen em. virastojen ja laitosten pyynnöstä työehtosopimuksen 18 §:n perusteella kaupungin työmaille alkanutta lakkoa ja sen aiheuttamia toimenpiteitä koskevaa kysymystä, jonka jälkeen lautakunta oli ilmoit-

tanut Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle, että koska keskusjärjestö ei ollut antanut työriitojen sovittelusta annetun lain 5 §:n mukaista ilmoitusta lakon alkamisesta, oli sen alkaminen kaupungin palveluksessa olevien osalta lainvastainen, joten lakko olisi kiireellisesti lopetettava. Samaten oli lautakunta kehottanut Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosastoa ryhtymään kiireellisesti toimenpiteisiin työehtosopimuslain vastaisesti aloitetun lakon lopettamiseksi. Kaupunginhallitus oli yhtynyt virastojen ja laitosten päälliköiden sekä kaupunginlakimiehen lausuntoihin sekä palkkalautakunnan omaksumaan kantaan ja todennut, että niistä oli käynyt selville, että lakko kaupunkiin nähden oli ollut laitton sekä että virastojen ja laitosten päälliköt olivat toimineet virkavelvollisuutensa mukaisesti, joten kaupunginhallituksella ei ollut ollut aiheutta puuttua heidän suorittamiinsa toimenpiteisiin. Kaupunginhallituksen toimenpiteet, jotka koskivat sähkönjakelua lakkoaikana, eivät olleet merkinneet sähkönsaannin vaikeutumista kaupungissa, kuten välikysymyksessä oli väitetty. Jos taas kaupunginhallitus olisi alistunut lakkotoimikunnan vaatimuksiin, olisi kaupunki voinut joutua vastaamaan niistä taloudellisista menetyksistä, jotka mahdollisesti olisivat seuranneet ko. toimenpidettä. Kaupunginhallituksen vähemmistö puolestaan oli ollut sitä mieltä, että välikysymyksessä tarkoitettut virastopäälliköt ja laitosten johtajat eivät olleet kyenneet oikein harkitsemaan syntynyttä tilannetta ilmoittaessaan lähettämissään kirjelmässä työsuhteen keskeytyvän elleivät ao. työntekijät viipymättä palaisi työhön. Vähemmistön mielestä ei ko. toimenpide ollut voinut perustua voimassa olevaan työehtosopimukseen, jonka 18 §:n mukaisesti sopimuksen soveltamista ja tulkintaa koskevat erimielisyydet oli ensi sijassa sovittava ao. laitosten johtajien ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kesken. Vähemmistön mielestä olisi ollut suostuttava lakkotoimikunnan vaatimukseen, joka tarkoitti sähkövirran jakelun keskeyttämistä eräiltä kuluttajilta kuuden tunnin ajaksi. Kaupunginhallitus oli kuitenkin äänestyksen jälkeen päättänyt, ettei sähkövirtaa katkaistaisi, jonka päätöksen johdosta sähkölaitos oli julistettu lakkotilaan. Vastaus välikysymykseen merkittiin tiedoksi (21. 3. 309 §).

Yleislakkoajan vaikutusta vuosilomiin koskeva välikysymys. Vt Vanhanen ym. olivat mainitun asian johdosta tekemässään välikysymyksessä huomauttaneet, että työntekijäin keskuudessa oli herättänyt tyytymättömyyttä palkkalautakunnan päätös, ettei yleislakkoaikaa luettaisi työsuhteissa olevien työntekijäin hyväksi vuosilomia laskettaessa. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli kaupunginhallitukselle ehdottanut palkkalautakunnan päätöksen muuttamista ja vedonnut siihen, että Suomen Työntantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välisen sopimuksen 6. kohdan mukaan työntekijät säilyttävät aikaisemmin saavuttamansa edut, siihen luettuna myös vuosilomat. Kaupunginhallitus oli kuitenkin päättänyt (ks. s. 125), että lakkoajasta vähennettäisiin vuosilomaa 2 päivää. Palkkalautakunta oli antamassaan lausunnossa viitannut mm. työtuomioistuimen päätökseen 6/1950, joka koski Suomen Metalliteollisuuden Työntantajaliiton ja Suomen Metallityöväen Liiton välistä riitaa. Ko. päätöksessä oli todettu, että määräys lakossa olevien työntekijöiden ottamisesta takaisin työhön vanhoina työntekijöinä ei sisältänyt sellaista poikkeamista työntekijäin vuosilomalain 2 §:n säännöksistä (ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 148), että loman pituutta laskettaessa olisi työntekijän hyväksi luettava se aika, minkä hän lakon johdosta oli ollut poissa työstä. Lisäksi lautakunta oli katsonut lausunnossaan, ettei asia antanut aiheutta uusiin toimenpiteisiin, koska myöskin yksityiset työntantajat tulisivat noudattamaan lain mukaista järjestystä eikä valtiokaan lukisi lakkoaikaa työssäoloajaksi vuosilomaa laskettaessa. Kaupunginhallituksen annettua asiasta lausuntonsa (ks. s. 126) vastaus välikysymykseen merkittiin tiedoksi (13. 6. 618 §).

Matkustussäännön määräysten tarkistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa matkustussäännön 9 ja 11 §:n (11. 1. 18 §, kunn. as. kok. n:o 8).

Vielä kaupunginvaltuusto päätti palkkausjärjestelmän muuttamisen vuoksi muuttaa matkustussäännön 2 §:n 1 kappaleen (25. 1. 56 §, kunn. as. kok. n:o 8).

Samoin päätettiin muuttaa *kone- ja pikakirjoituslisän* maksamista (ks. s. 11 v. 1955) toimistoapulaisille koskevat määräykset palkkausjärjestelmän muutosta vastaavasti 1. 1. ja 1. 7. lukien (25. 1. 56 §, kunn. as. kok. n:o 14).

Myöhemmin kaupunginvaltuusto päätti muuttaa em. konekirjoituslisän maksamista koskevaa päätöstään 1. 1. 1957 lukien sekä v. 1950 (ks. s. 8) tekemäänsä päätöstä pikakirjoituslisän maksamisesta kaupungin viranhaltijoille korottaen ne yleistä palkankorotusta

vastaavasti. Vielä kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa kaupunginhallituksen tarkistamaan kone- ja pikakirjoituslisät samassa suhteessa kuin viranhaltijain palkat muuttuvat (21. 11. 949 §, kunn. as. kok. n:o 138).

Luottamusmiesten palkkiosäännön uusiminen sekä eräiden sääntöön sisällyttämättömien palkkioiden määrääminen. Kaupunginvaltuusto hylkäsi kaupunginhallituksen ehdotuksen luottamusmiesten palkkiosäännön 7 §:n muuttamisesta. Samalla kaupunginvaltuusto kehotti kaupunginhallitusta tekemään vaalilautakuntien puheenjohtajien, varapuheenjohtajien ja jäsenten palkkioiden tarkistamisesta erillisen esityksen, jossa olisi otettu huomioon ne perustelut, jotka on esitetty kaupunginhallituksen 8. 2. (ks. s. 148) tekemässä muutosehdotuksessa (8. 2. 104 §).

Sittemmin kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1951 (ks. s. 9) hyväksymänsä kaupungin luottamusmiesten palkkiosäännön 7 §:n sovellettavaksi 1. 1. 1956 lukien (kunn. as. kok. n:o 30). Samaten kaupunginvaltuusto määräsi, että samasta ajankohdasta lukien oli huoneenvuokralautakuntien yhteiselle puheenjohtajalle suoritettava 132 000 mk:n vuosi-palkkio, jolloin hänelle ei suoritettaisi eri palkkiota osallistumisesta keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksiin, sekä muiden paitsi I vakinaisen huoneenvuokralautakunnan puheenjohtajalle 2 400 mk ja jäsenille 1 500 mk kokoukselta. Osallistumisesta keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksiin suoritetaan jäsenille 1 200 mk:n ja varapuheenjohtajalle hänen toimiessaan puheenjohtajana 2 100 mk:n palkkio kokoukselta. Asutuslautakunnan puheenjohtajalle päätettiin niinkään 1. 1. lukien toistaiseksi, ja enintään niin kauan kuin asutuslautakunta hoitaa maanhankinta-alueiden kuntoonpanoon liittyviä tehtäviä, suorittaa 58 000 mk:n vuosipalkkio (22. 2. 167 §).

Työehtosopimukset. Sen jälkeen kun Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli 31. 12. 1955 irtisanonut sen ja kaupungin välisen työehtosopimuksen päättyväksi 29. 2. 1956 oli yleislakon lopettamista koskevien neuvottelujen yhteydessä tehty sopimus, jonka mukaan Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä 18. 3. tehtyä sopimusta sovellettaisiin sellaisenaan kaupunkiin työsopimussuhteessa oleviin työntekijöihin. Sen mukaisesti työehtosopimukseen liittyvä ohjetuntipalkkoja koskeva sopimus allekirjoitettiin 8. 6. palkkalautakunnan ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön toimesta (21. 3. 311 §).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupungin ja Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston välisen työehtosopimuksen 1. 7. 1956—30. 4. 1957 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen se jatkuisi edelleen vuoden kerrallaan, ellei sitä kolmea kuukautta ennen päättymistä irtisanottaisi jommankumman asianosaisen puolelta (13. 6. 609 §, kunn. as. kok. n:o 105).

Leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen muuttaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen 5 §:n 1 momentin muuttamisen (16. 5. 470 §, kunn. as. kok. n:o 93) ja sosiaaliministeriö hyväksyi ja vahvisti 16. 5. ko. muutokset (29. 8. 631 §).

Vanhojen eläkkeiden uudelleenlaskemista koskevan päätöksen tarkistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa ja täydentää v. 1955 (ks. s. 11) tekemäänsä päätöstä, joka koski vanhojen eläkkeiden tarkistamista (30. 5. 529 §, kunn. as. kok. n:o 85). Myöhemmin kaupunginvaltuusto vielä päätti täydentää em. päätöksiään siten, että eläkkeiden myöntämishetkellä jo päätetyt palkankorotukset saadaan, mikäli sellainen korotusten laadun ja muut seikat huomioon ottaen osoittautuu käytännölliseksi, ottaa ennakolta huomioon jo työntekijäin eläkkeitä myönnettäessä (24. 10. 870 §, kunn. as. kok. n:o 125).

Virkavuosien laskeminen eläkettä varten. Päätöimitt. Lauri Aho oikeutettiin kaupunginjohtajan virasaan lukemaan hyväkseen eläkettä varten 3/4 Oy. Uusi Suomi -nimisessä yhtiössä 1. 6. 1934—30. 9. 1956 palvelemastaan ajasta (19. 9. 736 §).

Samoin oikeutettiin ylipormestari Eero Rydman eläkettä varten lukemaan hyväkseen Kansaneläkelaitoksen pääjohtajana 9. 12. 1937—15. 8. 1944 palvelemaansa aika (16. 5. 445).

Myönnettyt ylimääräiset eläkkeet. Seuraaville henkilöille myönnettiin ylimääräinen eläke niihin kulloinkin tulevine indeksikorotuksineen: urheilu- ja retkeilytoimiston kirvesmiehelle Aaro Laakoselle 8 510 mk kk 1. 10. lukien (12. 12. 1 034 §); apul.satamakapt. Väinö Niemelälle 2 890 mk kk 1. 1. lukien¹⁾ (22. 2. 194 §); veroviraston toim.apul.

¹⁾ Myöhemmin tarkistettava ja korotettava ennakolta 10 % kaupunginvaltuuston vanhojen eläkkeiden tarkistamisesta v. 1955 (ks. s. 11) tekemän päätöksen mukaisesti.

Ragni Söderströmille ylimääräinen eläke 1. 12. 1955 lukien, joka vastaa hänen hoitamas-
taan virasta 12 v:n 11 kk:n pituisen palvelusajan mukaan kulloinkin tulevaa eläkettä,
vähennettynä valtion hänelle kulloinkin maksaman eläkkeen määrällä (10. 10. 821 §);
Reijolan lastenkodin pesijälle Vilhelmina Virtaselle 5 080 mk kk 1. 4. lukien (10. 10.
821 §).

Leskieläkkeitä myönnettiin seuraaville henkilöille:

Eläkkeensaajan miesvainaja			Eläkkeen saaja	Ajankohta, josta alkaen eläke mak- setaan	Eläke- määrä kuukautta kohden, mk
Virasto tai lai- tos, jossa vii- meksi toiminut	Nimi	Virka tai toimi			
Raastuvanoikeus	Björkman, Gustaf ²⁾	oikeusneuvosm.	leski	1. 10. 1956	39 240
Rakennusvirasto	Heinonen, Emil ³⁾	työntekijä	»	1. 10. 1956	4 230
Kaasulaitos	Heinonen, Otto ⁴⁾	konemestari	»	1. 7. 1956	8 090
Sähkölaitos	Lindqvist, Emil ⁵⁾	asentaja	»	1. 1. 1955	¹⁾ 8 660
Vesilaitos	Mustonen, Abel ⁶⁾	vesijohtomies	»	1. 10. 1956	5 080
Köyhäinh. kassa- ja tilivirasto	Rosendahl, Frans ⁷⁾	kamreeri	»	1. 6. 1956	23 460
Sähkölaitos	Sarvola, Anselm ⁸⁾	sähköasentaja	»	1. 1. 1955	¹⁾ 8 330
Rakennusvirasto	Vilkman, Vihtori ⁹⁾	työntekijä	»	1. 10. 1955	4 230

100 vuotta täyttäneille leskrouva Jenny Clayhillsille ja Nikkilän sairaalan ent. hiero-
jattarelle Hilda Durchmanille päätettiin kummallekin myöntää 4 230 mk:n ylimääräinen
eläke vastaavasti 4. 3. ja 6. 1. alkaen (21. 3. 305 §, 23. 1. 86 §).

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin
ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat teh-
neet: palopääll. Johan Aholan leski (13. 6. 611 §); siviilinotaari Hjalmar Honkanen
(10. 10. 821 §); käsityönop. Sisko Kivekäs (29. 8. 699 §); autonkulj. Väinö Laihon leski
(29. 8. 699 §); koneenkäytt. Kustaa Lappalaisen leski (22. 2. 194 §); muurari Emil Lehto-
sen leski (22. 2. 194 §); yövart. Karl Nymanin leski (7. 11. 926 §); aputyöntek. Karl Olin
(30. 5. 533 §); kunnalliskodin os.hoit. Tyyne Saleva (29. 8. 699 §); työntek. Benjamin
Toivosen leski (13. 6. 611 §); tri Thorolf Weber (24. 10. 878 §).

Vielä kaupunginvaltuusto päätti, ettei ent. siviilinotaari Hjalmar Honkaselta perittäisi
takaisin hänen v. 1955 liikaa nostamiaan eläke-eriä, yht. 42 800 mk (13. 6. 610 §).

M u u t a s i a t

Toimituskirjoista perittävien maksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1955
(ks. s. 14) korottanut kaupungin viranomaisten toimituskirjoista perittävät maksut ja
asiakirjain lähettämisestä kannettavat maksut saman suuruisiksi valtion perimien mak-
sujen kanssa. Valtion korotettua 6. 7. annetulla asetuksella ko. maksuja 20 % kaupungin-
valtuusto päätti muuttaa em. päätöstään siten, että maksut v:n 1957 alusta korotettaisiin
valtion vastaavien maksujen tasolle (19. 12. 1 060 §, kunn. as. kok. n:o 160).

Virastojen ja laitosten yleisönpalvelun tehostaminen. Vt Procopé ym. olivat tehneet
aloitteen kaupungin virastojen ja laitosten yleisönpalvelun tehostamiseksi. Aloitteessa
esitettiin mm. että Helsingin voimakas viimeaikainen kehitys on johtanut siihen, että kau-
pungin hallintokoneisto on ollut pakko sijoittaa eri puolille kaupunkia, jonka vuoksi viras-
toja tarvitsevan yleisön on vaikea löytää tarvitsemansa virasto. Virastoissa tapahtuvan
asioimisen helpottamiseksi olivat aloitteentekijät ehdottaneet kaupungin virastojen ja toi-
mistojen sijaintia ja työskentelyä selvittävän lyhyen opaskirjan julkaisemista ja jakamista
sekä yleisöä opastavan vahtimestarin asettamista sellaisiin virastoihin, joissa käy enemmän
yleisöä. Järjestelytoimisto oli asian johdosta ilmoittanut, että aloitteessa mainitut näkö-
kohdat voitaisiin ottaa huomioon yleisönpalvelua hoitavien viranhaltijain koulutusta

¹⁾ Myöhemmin tarkistettava ja korotettava ennakolta 10 % kaupunginvaltuuston vanhojen eläkkeiden
tarkistamisesta v. 1955 (ks. s. 11) tekemän päätöksen mukaisesti. — ²⁾ (7. 11. 926 §) — ³⁾ (30. 5. 533 §) —
⁴⁾ (29. 8. 699 §) — ⁵⁾ (22. 2. 194 §) — ⁶⁾ (12. 12. 1 034 §) — ⁷⁾ (29. 8. 699 §) — ⁸⁾ (22. 2. 194 §) —
⁹⁾ (30. 5. 533 §).

suunniteltaessa. Edelleen oli tarkoitus järjestää vahtimestarien ja lähettien suorittamat asiakirjojen ulkokuljetukset siten, että heille jäisi enemmän aikaa omistautua yleisön palveluun. Kaupunginhallituksen asettama koulutustoimikunta oli suunnitellut v:n 1957 aikana pidettäväksi ko. asiaa koskevat vahtimestarien erikoiskurssit. Samaten oli kaupunginhallitus kertomusvuonna asettanut komitean (ks. s. 131), suunnittelemaan kaupungin tiedoitus- ja suhdetoiminnan järjestämistä. Aloitteessa mainittujen epäkohtien poistamiseksi oli kaupunginkanslian kirjaamoon joitakin vuosia sitten perustettu puhelinneuvonta. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (19. 9. 766 §, 19. 12. 1 061 §).

Kaupungin töiden suunnittelun edistäminen. Vt Voipio-Juvas ym. olivat tehneet aloitteen kustannusten säästämiseen tähtäävän yhteistoiminnan järjestämiseksi virastojen ja laitosten välille (ks. v:n 1953 kert. I osan s. 4). Käsitellessään ko. aloitetta kaupunginvaltuusto kehotti kaupunginhallitusta asettamaan komitean (ks. v:n 1954 kert. I osan s. 14 ja 137), jonka tuli selvittää, millä tavoin kaupungin töiden suorittamiseen saataisiin enemmän suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä. Komitea oli saatuaan työnsä päätökseen jättänyt kaupunginhallitukselle mietintönsä 11. 7., jonka johdosta kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta asettamaan a) kaupungin töiden suunnittelua edistävän komitean mietinnön ponnassa V ehdotetun erityisen investointielimen, jonka tuli laatia pitkän tähtäimen sijoitusohjelma kulloinkin viideksi vuodeksi, b) ko. komitean mietinnön ponnassa I. C. 1) ehdotetun pysyväisluontoisen yhteistoimintaelimen ja c) ko. komitean mietinnön ponnassa I. E. 1) ehdotetun komitean sekä kehottaa kiinteistölautakuntaa, yleisten töiden lautakuntaa, satamalautakuntaa, teollisuuslaitosten lautakuntaa, liikennelaitoksen lautakuntaa sekä urheilu- ja retkeilylautakuntaa harkitsemaan ko. komitean mietinnön muissa ponsissa tehtyjä ehdotuksia ja tekemään niistä mahdollisesti johtuvia esityksiä kaupunginhallitukselle. Lisäksi kaupunginvaltuusto katsoi ko. komitean mietinnön (khn mtö n:o 4) riittäväksi selvitykseksi vt Nyberghin ym. kaupungin töiden tehostamista tarkoittavan aloitteen johdosta (8. 2. 107 §, ks. v:n 1953 kert. I. osan s. 73).

Komiteain toiminnan tarkkailu. Vt Juthas ym. ehdottivat 8. 2. tekemässään aloitteessa, että kaupunginhallitusta viipymättä kehoitettaisiin ryhtymään toimenpiteisiin luettelon laatimiseksi jo asetetuista komiteoista, johon vastaisuudessa lisättäisiin kaikki asetettavat komiteat. Luettelo olisi vuosittain tarkastettava ja jollei komitea ollut kahden vuoden aikana pystynyt esittämään sellaista työn tulosta, joka puolsi sen työn jatkamista, olisi komitea lakkautettava. Jos komitea harkinnan jälkeen kuitenkin osoittautuisi välttämättömäksi, olisi sitä täydennettävä tai sen kokoonpanoa muutettava. Kaupunginhallitus oli aloitteen johdosta ilmoittanut, että kaupunginkansliassa oli jo useita vuosia pidetty luetteloa kaikista komiteoista. Mainitun luettelon nojalla on kaupunginjohtajalla ja apulaiskaupunginjohtajilla mahdollisuus valvoa ja kiirehtiä komiteain työtä. Tämän tarkkailun tuloksena on tehty esityksiä komitean lopettamisesta, määrääjän asettamisesta komitean työn loppuun saattamiseksi tai sen työn kiirehtimiseksi. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä esitetyn riittäväksi selvitykseksi (8. 2. 144 §, 11. 4. 353 §).

Esikaupunkitoimikunnan uudelleen järjestämistä koskeva aloite. Vt Bruun ym. olivat v. 1955 (ks. s. 14) tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin tarkistaa v. 1946 (ks. s. 150) tekemänsä päätös, joka koski esikaupunkineuvottelukunnan asettamista. Kaupunginhallituksen tulisi tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotus esikaupunkilautakunnan asettamisesta samojen periaatteiden mukaan kuin muutkin lautakunnat. Kaupunginhallitus oli asiaa harkittuaan ollut sitä mieltä, että olisi asianmukaista, jos esikaupunkineuvottelukunta, johon kuului 14 jäsentä, muodostettaisiin uudelleen, siten että kaupunginvaltuusto valitsisi jäsenet ko. elimeen. Kaupunginhallituksella ei myöskään ollut sitä vastaan, että ao. elin muodostettaisiin erityiseksi esikaupunkilautakunnaksi, joka huolehtisi Esikaupunkien ja Kantakaupungin asutuksen olojen tasoittamisesta ja pohtisi Esikaupunkien liikenne-, koulu-, lastentarha- ym. ongelmien selvittämistä, siten että Esikaupunkien edut tulisivat huomioon otetuiksi. Kaupunginvaltuusto hylkäsi kaupunginhallituksen ehdotuksen esikaupunkilautakunnan perustamisesta (25. 1. 57 §).

2. Rahatointa koskevat asiat

Lainan ottaminen Suvilahden voimalaitoksen rakentamista varten. Päätettyään periaatteessa hyväksyä suunnitelman höyryvoimalaitoksen rakentamisesta Suvilahteen,